

Ministerrådsforslag vedrørende sosial- og helsesektorens samarbeidsprogram for 2022-2024

1. Sammenfatning

Nordisk ministerråd for sosial- og helsepolitikk (MR-S) legger hermed fram et nytt treårig samarbeidsprogram for perioden 2022-2024. Hensikten med samarbeidsprogrammet er å fastsette de strategiske prioriteringene for det nordiske regjeringssamarbeidet innenfor sosial- og helsesektoren fram til og med 2024. Samarbeidsprogrammet er forankret i sektorens to strategiske gjennomlysningsrapporter, Nordisk ministerråds Visjon 2030 og visjonens handlingsplan.

På det sosialpolitiske området skal det nordiske samarbeidet bidra til bærekraftig og trygg velferd for alle. Gjennomføringen av de 14 forslagene i gjennomlysningen på sosialområdet - "Viden som virker i praksis – styrket nordisk samarbejde på sosialområdet", av Árni Páll Árnason (2018) er viktig for å oppnå dette. Samtidig fortsetter innsatsene i det nordiske helsesamarbeidet på bakgrunn av den strategiske gjennomlysningen "Det framtida nordiska hälsosamarbetet" av Bo Könberg (2014). Effekten av igangsatte tiltak på helseområdet skal evalueres i perioden 2022-2024 for å sikre fortsatt relevans i fremtidige beslutninger.

Derutover konkretiserer samarbeidsprogrammet hva MR-S planlegger å oppnå, samt hvilke områder som er i fokus for samarbeidet sett i sammenheng med visjonens handlingsplan og dens 12 tolv mål. Særsilt vekt legges på den strategiske prioriteringen 'et sosialt bærekraftig Norden' med god, likestilt og trygg helse og velferd for alle (mål 9 i handlingsplanen). MR-S støtter også den strategiske prioriteringen om et konkurransekraftig Norden gjennom å bidra til nye tekniske, digitaliserte og innovative løsninger innenfor helse- og omsorg, og et grønt Norden gjennom å bidra til gjennomføringen av en sosialt bærekraftig grønn omstilling. Samarbeidet skal skape nordisk nytte og gi inspirasjon til nasjonal politikktutvikling.

Sektorens forrige samarbeidsprogram gjaldt opprinnelig for perioden 2017-2020, men ble forlenget ut 2021. Da det nye samarbeidsprogrammet skal være tilpasset tidsrammen for Vår Visjon 2030 og dens handlingsplan gjelder det nye programmet fram til og med 2024.

2. Bakgrunn

Prosessen med å ta frem et nytt samarbeidsprogram for sektoren startet våren 2021. I utarbeidelsen av samarbeidsprogrammet har embetsmannskomiteén for sosial- og helsepolitikk (EK-S) vært sentral. Andre aktører, som Nordisk råd og Ministerrådets nye sivilsamfunnsnettverk har hatt mulighet til å komme med innspill til programutkastet. Relevante sektorer innenfor Ministerrådet har også hatt mulighet til å uttale seg, og programutkastet har i tillegg vært gjenstand for offentlig konsultasjon via Ministerrådets nettside.

3. Forslag

Samarbeidsprogrammet skal styrke kunnskapsutvikling og erfaringsutveksling om felles utfordringer innen helse og velferd i hele Norden. Hovedformålet er å skape initiativ og løsninger som bidrar til å utvikle politikk og sikre bærekraften i de nordiske velferdssamfunnene, både lokalt, regionalt, nasjonalt og på nordisk nivå i en situasjon hvor ressursene strammes inn. En grunnleggende forutsetning for samarbeidet er å skape nordisk nytte. Globaliseringen, den demografiske utviklingen og koronapandemien har satt velferdsstaten under press og de nordiske landene må handle sammen for å møte utfordringene. Ved å være åpne for innovasjon og utveksling av kunnskap og erfaringer, kan en velferds- og helsepolitikk som sikrer sosial trygghet og lik tilgang til helse- og velferdstjenester for alle, inkluderer sårbare grupper, og forbereder Norden på fremtidige pandemier eller andre helsekriser gjennom forbedret helseberedskap fremmes.

I vedlegg 1 finnes samarbeidsprogrammet i sin helhet.

4. Konsekvensanalyser for: barn & unge, likestilling og bærekraftig utvikling

Nordisk ministerråds overordnede strategier for barn og unge, likestilling og bærekraftig utvikling er integrert i sektorens arbeid og tverrsektorielle satsninger. Samarbeidsprogrammet vil derfor bidra positivt på disse områdene.

5. Samarbeidet/organisering

De nordiske regjeringenes samarbeid på sosial- og helseområdet ledes av MR-S. Embetsmannskomiteén EK-S, som består av tjenestemenn fra sosial- og helsedepartementene i Norden og Færøyene, Grønland og Åland, leder arbeidet med å forberede sosial og helsepolitiske forslag til statsråder, til behandling og vedtak. EK-S tar også stilling til fordelingen av sektorens budsjett, og koordinerer prosjektvirksomhet og de nordiske arbeidsgruppene på området. Nordisk Ministerråds sekretariat (NMRS) forbereder sakene som tas opp i MR-S og EK-S, og har ansvar for at beslutninger som tas også gjennomføres i praksis.

6. Budsjett/Ressursmessige konsekvenser

MR-S:s budsjetttramme for 2022 er 41,564 MDKK. Budsjettet for MR-S er redusert med 3,1 MDKK i perioden 2021-2024, som tilsvarer en reduksjon på i alt 7,3 prosent.

SAMARBETSPROGRAM FÖR MR-S 2022–2024

Innehåll

1.	Förord (politiskt v/MR)	2
2.	Inriktning på det nordiska social-och hälsosamarbetet 2022-2024 .	3
	<u> </u> Det socialpolitiska området.....	4
	<u> </u> Det hälsopolitiska området	5
3.	Strategiska prioriteringar	5
a.	Ett grönt Norden.....	5
b.	Ett konkurrenskraftigt Norden	7
c.	Ett socialt hållbart Norden	5
4.	Samarbete om EU-frågor och andra internationella aktörer	8
5.	Organisering av samarbetet	8
	<u> </u> Strategiska samarbetspartners	9
	<u> </u> Hantering av tvärgående perspektiv.....	9
6.	Utvärdering av samarbetsprogrammet	10

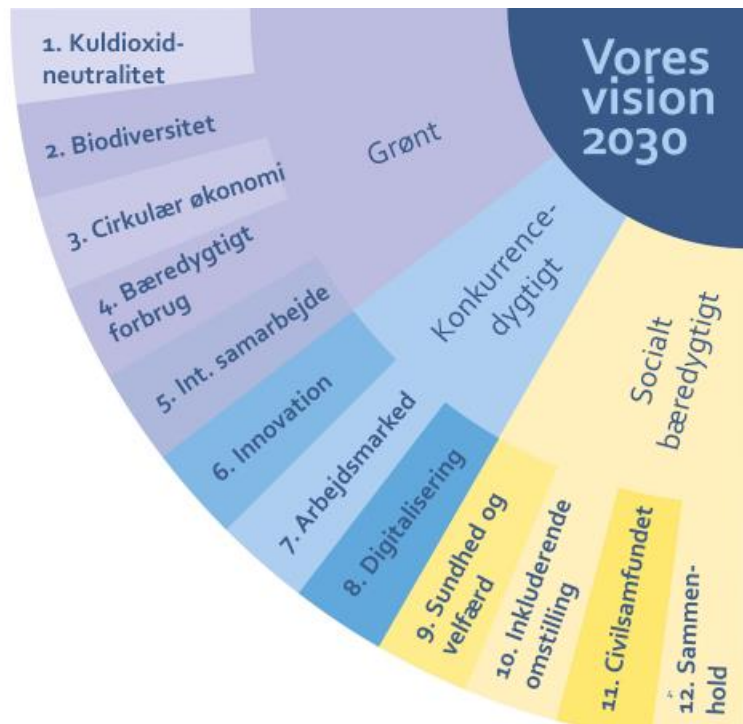
1. Förord (politiskt v/MR)

NMRS föreslår att det utarbetas ett förord som skrivs under av ministrarna för social och hälsopolitik.

De 12 visionsmålen:

12 visionsmål

2. Inriktning på det nordiska social-och hälsosamarbetet 2022-2024

Samarbetsprogrammet för Nordiska ministerrådet för social- och hälsopolitik (MR-S) för perioden 2022–2024 ska stärka kunskapsutveckling och erfarenhetsutbyte om gemensamma utmaningar inom hälso- och välfärdsområdet i hela Norden. Huvudsyftet är att skapa satsningar och lösningar som bidrar till att utveckla politiken och säkerställa de nordiska välfärdssamhällenas hållbarhet, både lokalt, regionalt, nationellt och på nordisk nivå i en situation där resurserna stramas åt. En grundläggande förutsättning för samarbetet är att skapa nordiskt nytta. Globaliseringen, den demografiska utvecklingen och Covid-19 har satt välfärdsstaten under press och de nordiska länderna måste agera tillsammans för att möta utmaningarna. Genom att vara öppna för social innovation och utbyta kunskap och erfarenheter kan vi främja en välfärds- och hälsopolitik som säkrar social trygghet och jämlik tillgång till hälso- och välfärdstjänster för alla, inkluderar utsatta grupper, och rustar oss för framtidens pandemier eller andra hälsokriser genom förbättrad hälsoberedskap.

Sektorn förhåller sig i sitt arbete till två strategiska genomlysningar. På det socialpolitiska området ska samarbetet bidra till en hållbar och trygg välfärd för alla i de nordiska samhällena. Genomförandet av de 14 förslagen i genomlysningen på det sociala området - "*Viden som virker i praksis – styrket nordisk samarbejde på socialområdet*", av Árni Páll Árnason (2018) är viktig för att uppnå detta. Samtidigt fortsätter insatserna i det nordiska hälsosamarbetet på grundval av den strategiska genomlysningen "*Det framtida nordiska hälsosamarbetet*" av Bo Könberg (2014), där effekten av insatserna ska utvärderas för att säkerställa relevans för framtida beslut på hälsoområdet och för att kunna möta aktuella utmaningar. Det nordiska hälsosamarbetet ska stärkas för att upprätthålla och vidareutveckla universella hälso- och sjukvårdssystem med fri och lika tillgång för alla och för att möta ojämlikhet i hälsa bland Nordens invånare.

Samarbetsprogrammet är förankrat i Nordiska ministerrådets vision 2030 om att Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region och de tre strategiska prioriteringarna för visionen, om ett grönt, ett konkurrenskraftigt och ett socialt hållbart Norden. Samarbetsprogrammet konkretiserar därför visionens handlingsplan för 2021–2024 och dess tolv mål, och visar vad MR-S planerar att uppnå fram till och med 2024, samt vilka specifika områden som är i fokus för samarbetet. Särskild vikt kommer att läggas vid den strategiska prioriteringen *ett socialt hållbart Norden med god, lika och trygg hälsa och välfärd för alla* (mål 9 i handlingsplanen). MR-S kommer också att stödja den strategiska prioriteringen om ett konkurrenskraftigt Norden genom att bidra till nya tekniska, digitaliserade och innovativa lösningar inom hälso- och sjukvården och ett grönt Norden genom att bidra till genomförandet av en socialt hållbar grön omställning i hela Norden.

Genom ett antal initiativ kommer MR-S aktivt medverka till ytterligare integrering av ministerrådets övergripande perspektiv gällande hållbar utveckling, jämställdhet, barn och unga, och MR-S kommer också att arbeta för en stärkt dialog med civilsamhället.

Under programperioden kommer det nordiska samarbetet inom social- och hälsoområdet huvudsakligen att fokusera på följande insatsområden där många av satsningarna är av tvärasektoriell karaktär inom de tre strategiska prioriteringarna för visionen:

- Ett socialt hållbart Norden:
 - upprätthålla och vidareutveckla universella hälso- och sjukvårdssystem med fri och lika tillgång för alla
 - öka förståelse för Coronakrisens konsekvenser speciellt bland utsatta grupper som barn och unga, äldre och personer med funktionsnedsättning
 - arbeta för förbättrad hälsoberedskap
 - utveckla det nordiska samarbetet för att möta utmaningarna i glest befolkade områden och vidareutveckla gemensamma lösningar
 - stärka samarbetet med civilsamhällesorganisationer
 - stärka det tvärssektoriella samarbetet
- Ett grönt Norden:
 - bidra till genomförandet av en socialt hållbar grön omställning i hela Norden och motverka att klyftorna i samhället ökar på grund av omställningen
 - bidra till hållbar nordisk livsstil genom insatser med fokus på fysisk aktivitet och hållbara livsmedelssystem
 - bidra till klimatvänliga lösningar genom vidareutveckling av välfärdsteknologi och integrerad vård och omsorg på distans
- Ett konkurrenskraftigt Norden:
 - bidra till nya tekniska, digitaliserade och innovativa lösningar inom hälso- och sjukvården
 - möjliggöra gemensamma insatser för att dela hälsodata mellan de nordiska länderna på ett säkert och effektivt sätt
 - utveckla och säkerställa de nordiska välfärdssamhällellenas hållbarhet genom kunskapsbaserade insatser och sociala investeringar

Det socialpolitiska området

Sektorn bidrar till en hållbar och säker välfärd för alla i de nordiska samhällena. Ett viktigt arbete i detta är att fortsätta med genomförandet av de 14 förslagen i den strategiska genomlysningen *"Viden som virker i praksis -styrket nordisk samarbejde på socialområdet"*, av Árni Páll Árnason (2018). Under programperioden kommer MR-S att följa upp de förslag i Árnasons rapport som har satts igång, och besluta om de förslag i rapporten som återstår att genomföra för att vidareutveckla det socialpolitiska samarbetet.

Coronakrisen har förstärkt sociala problem som ensamhet och isolation bland unga och äldre och utanförskap på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning. Särskilt utsatta grupper som till exempel barn och unga, utsatta vuxna, äldre och personer med funktionsnedsättning är i fokus för konkreta insatser för att stärka den nordiska kunskapsbasen om Coronakrisens konsekvenser och välfungerande åtgärder.

Det nordiska samarbetet för att möta utmaningarna med den demografiska utvecklingen fortsätter genom insatser inom välfärdsteknologi, brukarvänliga och förebyggande lösningar, demensnätverk och utveckling av åldersvänliga städer i Norden.

Det hälsopolitiska området

Inom hälsoområdet är den strategiska genomlysningen *Det framtida nordiska hälsosamarbetet* av Bo Könberg (2014) fortsatt viktig. En rad olika insatser, inom samtliga fjorton områden i Könbergrapporten, har genomförts sedan 2014. Nordiska arbetsgrupper och nätverk samarbetar inom flera områden, exempelvis inom folkhälsa, antibiotikaresistens, e-hälsa och läkemedel. Medel har även avsatts till särskilda satsningar med koppling till de fjorton förslagen. Det saknas dock en samlad kartläggning och helhetsbedömning av det arbete som har genomförts utifrån förslagen. MR-S kommer därför att genomföra en evaluering i syfte att analysera hur det nordiska hälsosamarbetet ska vidareutvecklas, också med hänsyn till områden som inte omfattas av rapporten, som t.ex. kroniska sjukdomar och primärvården, men också hur man bäst tillvaratar erfarenheterna från det arbete som redan pågår och har genomförts.

För att komma till rätta med ojämlikhet i hälsa bland den nordiska befolkningen och bidra till god hälsa och livskvalitet för alla är det en viktig prioritering för sektorn att arbeta för att upprätthålla och vidareutveckla universella hälso- och sjukvårdssystem med fri och lika tillgång för alla.

För att stå bättre rustade vid eventuella framtida pandemier eller andra hälsokriser ska det nordiska hälsoberedskapssamarbetet stärkas, genom att hitta gemensamma nordiska lösningar. Behovet för detta har tydliggjorts under Coronakrisen.

Därutöver kommer sektorn, för att möta utmaningar som t.ex. en åldrande befolkning och stora avstånd i de glesbefolkade områdena i Norden, att vidareutveckla hälsopolitiken med fokus på sektorsövergripande initiativ för gemensamma insatser kring e-hälsa, vård- och omsorg på distans och digitalisering. Inom läkemedelsområdet kommer kampen mot antimikrobiell resistens (AMR) att fortsätta inom ramarna för One Health perspektivet, och samarbete om försörjningssäkerhet att stärkas.

Samarbetsprogrammet träder i kraft xx.xx.2022 och gäller fram till den 31. december 2024.

3. Strategiska prioriteringar

Den nordiska välfärdsmodellen har visat sig vara relevant och hållbar, men den står inför en rad utmaningar, bland annat kopplat till förändringar i arbetslivet och den demografiska utvecklingen. Som framgår i Årnasons rapport möjliggör de sociala investeringar som välfärdsmodellen bygger på social rörlighet och säkrar social trygghet i de nordiska samhällena. Hållbarheten i finansieringen av den nordiska välfärdsmodellen säkras genom hög sysselsättningsnivå och det mervärde som skapas i ett konkurrenskraftigt Norden, genom framtidens innovativa lösningar. Socialt hållbar grön omställning i Norden kan bara förverkligas när alla individer har realistiska möjligheter att göra hållbara val i sina liv. Den nordiska välfärdsmodellen med fungerande social- och hälsovårdssystem utgör därför grunden för ett konkurrenskraftigt och grönt Norden som inkluderar alla människor.

a. Ett socialt hållbart Norden

Tillsammans ska vi främja en inkluderande, jämställd och sammanhängande region med gemensamma värderingar och stärkt kulturutbyte och välfärd.

Sektorns mål: upprätthålla och vidareutveckla universella hälso- och sjukvårdssystem med fri och lika tillgång för alla

Hälsoområdet stärks ytterligare för att upprätthålla och vidareutveckla universella hälso- och sjukvårdssystem med fri och lika tillgång för alla och för att ta itu med ojämlikhet i hälsa bland den nordiska befolkningen och bidra till god hälsa och livskvalitet genom hela livet. Förebyggande, tidiga insatser med fokus på både fysisk och psykisk hälsa prioriteras, och samarbetet på läkemedelsområdet stärks.

Genom det tvärssektoriella projektet integrerad vård och omsorg på distans (iVOPD) kommer MR-S att bidra till ökad tillgänglighet till välfärdstjänster i hela Norden, med särskilt fokus på glesbygdsområden. I projektet ingår fokus på digitala lösningar, innovation, miljö och klimat, regional utveckling, kompetensförsörjning inom vård och omsorg, och internationell profilering av Norden som en modern välfärdsregion.

Sektorns mål: stärka det nordiska samarbetet för att möta utmaningarna med en åldrande befolkning och vidareutveckla gemensamma lösningar

Det nordiska samarbetet inom äldreområdet stärks ytterligare. Som nämnt ovan kommer insatser som välfärdsteknologi, brukarvänliga och förebyggande lösningar, demensnätverk och utveckling av åldersvänliga städer i Norden att fortsätta. För att möta ett ökat behov av social- och hälsovårdstjänster kommer MR-S att genomföra sektorsövergripande initiativ för gemensamma insatser kring hälsodata, e-hälsa, integrerad vård- och omsorg på distans och digitalisering. I detta sammanhang är det också viktigt att utbyta erfarenheter kring rekrytering av hälsovårdspersonal.

Sektorns mål: öka förståelse för Coronakrisens konsekvenser speciellt bland utsatta grupper som barn och unga, äldre och personer med funktionsnedsättning

Coronakrisen har påverkat våra nordiska samhällen och inneburit stora utmaningar för den nordiska välfärdsmodellen. För att få bättre förståelse för Coronakrisens konsekvenser kommer MR-S igångsätta tvärssektoriella initiativ som samlar information om hur krisen har påverkat olika grupper i samhället, som t.ex. barn och unga, äldre och personer med funktionsnedsättning. En särskild focus på Coronakrisens konsekvenser för individers mentala hälsa kommer att ingå och det kommer att samlas in god praxis och exempel på hur man bäst hanterar sådana kriser. Nya initiativ (*Ensamhet och isolation i ett Covid-19 perspektiv, Coronakrisens konsekvenser för barn och unga, arbetsmarknadsdeltagandet hos personer med funktionsnedsättning*) och närmare samarbete med civilsamhällsorganisationer kommer att äga rum under programperioden.

Sektorns mål: arbeta för förbättrad hälsoberedskap

Nordiskt samarbete om hälsoberedskap som tar lärdom av Coronapandemin kommer att stärkas för att bidra till bättre hantering av kriser som pandemier eller andra hälsokriser. En viktig roll i detta arbete har den nordiska hälsoberedskapsguppen, den så kallade Svalbardgruppen, som skapar en grund för samarbete mellan de nordiska länderna för att förbereda och utveckla hälsoberedskap i samband med krishantering och katastrofer. Vidare kommer den nordiska läkemedelsgruppen fortsatt arbeta med beredskapsfrågor kopplat till försörjningssäkerhet.

Sektorns mål: Stärka samarbetet med civilsamhällesorganisationer

För att åstadkomma meningsfulla insatser för nordborna kommer MR-S att stärka dialogen med olika civilsamhällsaktörer, bland annat genom ministerrådets nya civilsamhällsnätverk. Detta ligger i linje med Árni Páll Árnasons rapport där det föreslås ett tätare samarbete mellan nordiska civilsamhällsorganisationer och den offentliga sektorn (förslag 7).

b. Ett grönt Norden

Tillsammans ska vi främja en grön omställning av våra samhällen och arbeta för koldioxidneutralitet och en hållbar cirkulär och biobaserad ekonomi.

Sektorns mål: bidra till genomförandet av en socialt hållbar grön omställning i hela Norden och motverka att klyftorna i samhället ökar på grund av omställningen

Klimatkrisen och den nödvändiga övergången till mer hållbara samhällen påverkar också individer direkt. Genom en sektorsövergripande satsning om en socialt hållbar grön omställning kommer problemområdena att belysas, de socio-ekonomiska konsekvenserna analyseras och välfungerande praxis och lösningar redogöras för i syfte att stärka de nordiska samhällena. Satsningen genomförs som ett tvärsektorielt samarbete mellan en rad olika ministerråd.

Sektorn ska också bidra till en hållbar nordisk livsstil genom insatser med fokus på fysisk aktivitet och hållbara livsmedelsystem i samarbete med livsmedelsektoren.

Härutöver bidrar sektorn till klimatvänliga lösningar genom vidareutveckling av välfärdsteknologi och integrerad vård och omsorg på distans i samarbete med ett flertal sektorer i Ministerrådet.

c. Ett konkurrenskraftigt Norden

Tillsammans ska vi främja grön tillväxt i Norden baserad på kunskap, innovation, mobilitet och digital integration.

Sektorns mål: bidra till nya tekniska, digitaliserade och innovativa lösningar inom hälso- och sjukvård

Ett prioriterat område i handlingsplanen är att göra det möjligt att dela existerande hälsodata mellan de nordiska länderna på ett säkert och effektivt sätt och skapa överblick över vilka datakällor som existerar och kan kombineras. Detta kommer att vara till stor nytta för forskning, innovation, hälso och sjukvård och främja hälsa och välfärd både i och utanför Norden.

Genom ett tvärsektorielt initiativ 'The Nordic Commons - Norden som ledande region för en nordisk och säker digital infrastruktur för hälsodata', kommer MR-S att bidra till nya lösningar som skapar bättre förutsättningar för ett konkurrenskraftigt Norden i samarbete med bland annat ministerråden för näring, digital, utbildning och forskning. MR-S är huvudansvarig för insatsen som utförs av NordForsk.

Sektorn genomför också mångåriga projekt om digitalisering, hälsa och vård och omsorg på distans med fokus på innovativa lösningar. Därutöver vidareutvecklar sektorn också kunskapsbaserade, statistiska verktyg, som t.ex. de nordiska välfärdsindikatorerna.

4. Samarbete om EU-frågor och internationella frågor

Syftet med ministerrådets internationella arbete är att bidra till att nå sektorns mål, stärka nordiskt inflytande regionalt och globalt, och skapa mervärde för både MR-S och internationella aktörer genom att t.ex. identifiera och främja gemensamma intressen, utbyta erfarenheter, skapa nya kontakter samt profilera nordiskt social- och hälsopolitiskt arbete. Samarbetet kan komplettera andra nationella eller regionala internationella initiativ, till exempel i närområdet där sektorn också fortsätter gemensamma insatser med de baltiska länderna och nordväst Ryssland.

I arbetet beaktar man Agenda 2030, Vår vision 2030, samarbetsprogrammets prioriteringar, tvärgående perspektiv (ex. jämställdhet, barn och unga, hållbar utveckling) och aktuella internationella initiativ. Samarbete med andra sektorer samt instanser utanför Nordiska ministerrådet beaktas i mån av relevans och möjlighet.

Särskild vikt läggs vid samarbete och samordning kring EU-relaterade ämnen eftersom det sociala- och hälsoområdet har blivit allt viktigare i EU-samarbetet och EU-samarbetet är omfattande, även om det kännetecknas övervägande av nationell kompetens.

EU-initiativ inom social- och hälsoområdet tas upp till diskussion under mötena i MR-S, ÄK-S och i relevanta arbetsgrupper efter behov.

Den nordiska konventionen om social trygghet utgör en nordisk förankring av EU:s regler om social trygghet under EU-förordning 883 (2004). Arbetet med att anpassa den nordiska konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster (biståndskonventionen) till EU-rätten fortsätter.

5. Organisering av samarbetet

Nordiska ministerrådet är de nordiska regeringarnas officiella samarbetsorgan. De nordiska regeringarnas samarbete på social- och hälsoområdet leds av Ministerrådet för social- och hälsopolitik (MR-S).

Nordiska ämbetsmannakommittén för social- och hälsopolitik (ÄK-S), som består av tjänstepersoner från social- och hälsovårdsministerierna i de nordiska länderna samt Färöarna, Grönland och Åland, leder arbetet med att förbereda social- och hälsopolitiska förslag till ministrarna, för behandling och beslut. Kommittén fattar också beslut om fördelning av sektorns budget, samt koordinerar projektverksamheten och de nordiska arbetsgrupperna på området.

Nordiska ministerrådets sekretariat (NMRS) förbereder de frågor som tas upp i ministerrådet och ämbetsmannakommittén och har ansvar för att alla social- och hälsopolitiska beslut som fattas också verkställs i praktiken.

För att kunna fördjupa arbetet inom specifika områden och möjliggöra konkret samarbete och informationsutbyte har det upprättats ett tjugotal nordiska arbetsgrupper.

Inom social- och hälsoområdet finns också en institution, Nordens välfärdscenter (NVC), och ett antal strategiska samarbetspartners som finansieras av Ministerrådet för social- och hälsopolitik. De bidrar inom sina områden med att uppnå sektorns mål. MR-S samarbetar också med andra Nordiska institutioner så som NordForsk, Nordregio, Nordic Innovation med flera.

Nordens välfärdscenters kärnuppdrag är att vara en plattform för samarbete mellan olika aktörer inom social- och hälsosektorn i de nordiska länderna samt Åland, Grönland och Färöarna.

Nordens välfärdscenter är ett kunskaps- och samarbetsorgan med uppdrag att bidra till att den nordiska välfärdsmodellen kan utvecklas och stärkas. Det sker genom både kunskapsutveckling och kunskapsutbyte inom social och hälsosektorn. Verksamheten vid institutionen är efterfrågestyrd.

Strategiska samarbetspartners

- Nordiska institutet för odontologiska material (NIOM)
- Nordiska socialstatistikkommittén (NOSOSKO)
- Nordiska medicinalstatistikkommittén (NOMESKO)
- Rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder

Hantering av tvärgående perspektiv

Principerna för välfärdssamhället i Norden handlar om alla medborgares förutsättningar för lika möjligheter och social solidaritet och trygghet för alla oavsett kön, etnicitet, religion, övertygelse, funktionsnedsättning, ålder och sexuell läggning. MR-S betonar vikten av tvärsektoriellt samarbete i många olika välfärdsfrågor.

Hållbar utveckling, jämställdhet och ett barnrätts- och ungdomsperspektiv ska genomsyra hela Nordiska ministerrådets arbete. Integrering av dessa perspektiv är en förutsättning för att nå ministerrådets vision om att Norden ska vara världens mest hållbara och integrerade region år 2030. I praktiken innebär det att dessa perspektiv på ett systematiskt sätt ska påverka all verksamhet i Nordiska ministerrådet. De ska finnas med i alla led av planering, beslutsfattande, genomförande och utvärdering.

För att upprätthålla den ekonomiska grunden för våra välfärdssamhällen och uppnå social hållbarhet är det viktigt att beakta också det gröna och konkurrenskraftiga Norden. Detta kan nås exempelvis genom att främja välfärdsekonomiskt tänkande på tvärs av sektorer.

För både social- och hälsoområdet är jämställdhetsperspektivet viktigt. Användningen av hälsovårdstjänster och förebyggande åtgärder, inklusive digitala, och arbetet med inkludering kan ha ett kön- och jämställdhetsperspektiv. Coronapandemin påverkar kvinnor och män olika, t.ex. när det gäller arbetslöshet, isolering och vårdarbete.

För att systematiskt integrera jämställdhetsperspektivet i alla initiativ inom MR-S måste arbetet med jämställdhetsfrågor granskas och nya sätt att implementera goda lösningar hittas. Stöd till arbetet finns bland annat i genomlysningrapporten för socialområdet av Árni Páll Árnason.

MR-S stödjer ett ökat fokus på barnrättigheter och utsatta barn och ungdomar som målgrupp. Nordens välfärdscenter spelar en viktig roll för att inkludera barnrätts- och ungdomsperspektivet i ministerrådets samarbete.

Goda exempel på inkluderande handlingsätt ska analyseras och spridas inom sektorn. Ett exempel på ett sådant handlingsätt är Rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder som inkluderar unga i sitt arbete, och andra aktuella satsningar där t.ex. barn och unga involveras direkt i arbetet.

För att åstadkomma hållbar utveckling i Norden är det också viktigt att analysera den gröna omställningens konsekvenser för att öka kunskapen om hur miljö- och klimatåtgärder skapar eller förstärker socio-ekonomiska, kulturella och geografiska ojämlikheter.

6. Utvärdering av samarbetsprogrammet

Samarbetsprogrammet är treårigt (2022–2024) och kommer att utvärderas innan programperiodens slut. I denna utvärdering kommer det bland annat att undersökas om och hur de mål som definierats uppnåtts samt hur dessa bidragit till förverkligandet av Nordiska ministerrådets vision och dess tre strategiska prioriteringar, ett grönt, ett konkurrenskraftigt och ett socialt hållbart Norden med hjälp av befintliga indikatorer för visionsarbetet.